

มโนทัศน์ “บุลลี” ของเหยื่อผ่านเรื่องเล่า: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์

กรรณา กลจักรวงศ์ษา¹

เพ็ญนภา คล้ายสิงห์โต²

รับบทความ 17 ธันวาคม 2568 แก้ไขบทความ 7 กุมภาพันธ์ 2569 ตอบรับ 18 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

เรื่องเล่าถือเป็นวาทกรรมประเภทหนึ่งที่ถูกผู้เล่าจัดเรียงความหมายของเหตุการณ์ตามประสบการณ์ ความรู้สึกในมุมมองของตนเอง บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เรื่องเล่าของเหยื่อบุลลีตามแนวคิดของลาบอฟ (1972) และตีความมโนทัศน์ “บุลลี” ในมุมมองเหยื่อตามแนวคิดการวิเคราะห์อุดมการณ์ของ แวนไดจัน (1998) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยเรื่องเล่าของเหยื่อการบูลลี่ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่ผู้เล่าเป็นเหยื่อการบูลลี่เท่านั้น และเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 ในเว็บไซต์พันทิป (www.pantip.com) จำนวน 400 ข้อความ ผลการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าเหยื่อบุลลี่มีการเล่าเรื่องแบบไม่สมบูรณ์ร้อยละ 58.24 องค์ประกอบที่มักจะไม่ปรากฏคือการคลายปมปัญหาและการจบเรื่อง บ่งบอกถึงการบูลลี่ยังคงดำเนินต่อไป ผู้เล่าวางบทบาทของตนเองจากผู้ถูกกระทำเป็นผู้ยอมรับ สะท้อนมโนทัศน์การบูลลี่ 2 ประการ คือ ความ (ไม่) ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญและบูลลี่ คือ ความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เหยื่อบุลลี่เสนอการอดทน การปรับตัว และการทำใจเป็นทางออก แสดงให้เห็นการแก้ปัญหาในระดับส่วนบุคคล และตอกย้ำอุดมการณ์บรรทัดฐานทางสังคมที่ผลิตซ้ำความไม่ปกติอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: เหยื่อบุลลี่ กลวิธีเรื่องเล่า ใจความหลัก มโนทัศน์บุลลี่ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

¹ กรรณา กลจักรวงศ์ษา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อีเมล konlajak@hotmail.co.jp

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อีเมล pennapa.kl@up.ac.th

Victims' Conceptualization of 'Bullying' through Narrative Discourse: A Critical Discourse Analysis

Karuna Konlajakwongsa³

Phennapha Klaisingto⁴

Received 17 December 2025; revised 7 February 2026; accepted 18 June 2026

Abstract

Narrative is a form of discourse through which narrators organize and construct the meanings of events based on their personal experiences and emotional perspectives. This article aims to analyze bullying victims' narratives using Labov's (1972) narrative framework, and to interpret the concept of "bullying" from the victims' perspectives through van Dijk's (1998) ideological analysis. The data analyzed in this study consist of bullying victim narratives collected through purposive sampling, selecting only stories in which the narrators explicitly position themselves as victims of bullying. The data comprises 400 narratives posted on the Pantip website (www.pantip.com) between January 2023 and December 2024. The findings reveal that 58.24% of the narratives exhibit incomplete storytelling structures, with the resolution and closing stages frequently absent, indicating that bullying is represented as an ongoing and unresolved experience. Across the narratives, storytellers' voice as moving from victims toward acceptance, reflecting 2 interrelated conceptualizations of bullying: bullying as a condition of (ab)normality that victims must endure, and bullying because of deviation from social norms. The study further demonstrates that victims commonly propose endurance, self-adjustment, and emotional acceptance as solutions, framing bullying as a problem to be managed at the individual

³ Ph.D. Student (Applied Linguistics), School of Liberal Arts, University of Phayao.

Email: konlajak@hotmail.co.jp

⁴ Lecturer, School of Liberal Arts, University of Phayao. Email: offy49@hotmail.com

level. This narrative pattern reinforces dominant social norm ideologies that systematically reproduce and normalize “abnormality.”

Keywords: Victims ‘Bullying, Narrative strategies, Thematic, Conceptual of Bullying, Critical Discourse Analysis

บทนำ

บูลลี่ (Bullying) เป็นพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่แสดงการกระทำ การใช้ถ้อยคำหรือวาจาเชิงลบกับอีกคนหนึ่ง ส่งผลทั้งทางสภาพร่างกายหรือสภาพจิตใจของผู้ถูกรกระทำ (Olweu, 1993) การบูลลี่ไม่ใช่ปัญหาระดับบุคคล แต่ปัจจัยและสาเหตุถูกเชื่อมโยงกับระดับครอบครัวและสังคม (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2556; ณัฐกานต์ จันทศิริพุทฺธ, 2560) บูลลี่จึงไม่ใช่แค่การกระทำที่ส่งผลเชิงลบต่อร่างกายและสภาพจิตใจของเหยื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นการใช้อำนาจ ทำร้ายหรือคุกคามทำให้ผู้อื่นรู้สึกด้อยค่าที่แฝงด้วยอำนาจที่ไม่เสมอภาค ความอคติจากความต่างในบรรทัดฐานสังคม

งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยาและภาษาศาสตร์ กล่าวถึงในมิติต่าง ๆ ของการบูลลี่ งานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ชี้ให้เห็นปัจจัยและผลกระทบจากพฤติกรรมบูลลี่ (ณัฐรัชต์ สาเมาะ, 2556; ณัฐกานต์ จันทศิริพุทฺธ, 2560; ชินดนัย ศิริสมฤทัย, 2560; วรพงษ์ วิไล และเสริมศิริ นิลดำ, 2561; ภัทรจรัส บำรุงพงษ์, 2562) งานวิจัยด้านภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ถ้อยคำบูลลี่ อาทิ การวิเคราะห์ภาษาที่แสดงการบูลลี่ในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ชี้ให้เห็นว่าการบูลลี่มิได้เป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่เป็นปรากฏการณ์ทางวาทกรรมที่ เชื่อมโยงกับทัศนคติและบรรทัดฐานในสังคมไทย (ศิริวัศสุ์ กาวลิณนันท, 2564; ประภัสสร สีหรัักษ์, อำนาจ ปักษาสุข และอนุชิต ตุ่มณีจินดา, 2568) การบูลลี่จึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมหนึ่งที่ถูกผลิตซ้ำภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ผู้กระทำมีอำนาจเหนือกว่าเหยื่อในหลาย ๆ มิติทางสังคม ทำให้เหยื่อถูกกดทับเชิงอำนาจและรู้สึกด้อยค่าอับอาย เห็นได้ว่างานวิจัยด้านสังคมศาสตร์เป็นการศึกษาปัจจัย พฤติกรรม รวมถึงผลกระทบของการบูลลี่ และงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาถ้อยคำบูลลี่ในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ แต่ยังขาด

การศึกษาการใช้ภาษาถ่ายทอดการบูลลี่ในมุมมองเหยื่อ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์

พื้นที่สื่อออนไลน์ถือเป็นสังคมเสมือนจริงและพื้นที่วาทกรรมสาธารณะที่ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ภาษาได้อย่างอิสระ เว็บไซต์พันทิปถือเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน เว็บไซต์พันทิปไม่เป็นที่นิยมเมื่อเทียบกับสื่อออนไลน์รูปแบบใหม่ แต่เว็บไซต์พันทิปยังคงเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้ใช้สามารถเล่าเรื่องได้อย่างละเอียดและสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ จะเห็นได้จากงานวิจัยจำนวนมากที่นำข้อมูลจากเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นข้อมูลงานวิจัย อาทิ ชิน เชย (2565) ศึกษาภาพแทนผู้ป่วยโรคไตวาย ธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และปานปิ่น ปลั่งเจริญศรี (2563) ศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในสถานการณ์โรคโควิดระบาด และศิริวิษฐ์ กาวิละนันท์(2562) ศึกษาภาพตัวแทนทัวริงจีน บทความนี้จึงสนใจวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ในเว็บไซต์พันทิป งานวิจัยนี้เห็นด้วยกับ เดเวนเคอณา และคณะ (2021) มองว่าพื้นที่ในสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหนึ่งสำหรับเหยื่อที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ แสดงความรู้สึกผ่านการใช้ภาษา และเป็นพื้นที่รองรับความเห็นใจจากผู้อื่นด้วย

เรื่องเล่าของเหยื่อการบูลลี่เป็นเรื่องเล่าเชิงประสบการณ์ ผู้เล่าใช้ภาษาจัดเรียงความหมายตามประสบการณ์ที่พบเจอ เรื่องเล่าจึงเป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่ผ่านการคัดเลือกการจัดระเบียบความหมายตามมุมมองของตนเอง (Labov & Waletzky, 1967) งานวิจัยที่ใช้แนวคิดของลาบอฟและ เวลตสกี (1967) ได้แก่ งานวิจัยของจันทิมา อังคพณิกิจ (2565) ศึกษาการบันทึกเรื่องราวของนักศึกษาที่มีภาวะซึมเศร้าโดยใช้กรอบการวิเคราะห์เรื่องเล่าและการวิเคราะห์ใจความหลัก ใจความรอง (Martin & Rose, 2007) ผลการวิจัยพบว่า เรื่องเล่าสามารถสะท้อนปมปัญหาที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจของผู้มีภาวะซึมเศร้าได้ และวงจรชีวิตของตนเองคือที่ บ้าน โรงพยาบาล และมหาวิทยาลัย

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศอาทิ งานวิจัยของ สเวนสันและคณะ (2014) วิเคราะห์เรื่องเล่าจากเว็บบล็อกตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องร่วมกับการสร้างคลังข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

ประเภทของประโยคในแต่ละองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ผลการวิจัยพบว่ากรอบมปัญหาของเหตุการณ์เป็นประโยคที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดเหตุการณ์ ส่วนกรอบการประเมินค่าจะสะท้อนความรู้สึกของผู้เล่าได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อิศบาลและคณะ (2019) ที่พบว่ากรอบการประเมินค่าทำหน้าที่สะท้อนมุมมองหรือค่านิยมของผู้เล่าที่มีต่อเหตุการณ์ได้ งานวิจัยทั้งสองเรื่องสนับสนุนแนวคิดของ โพรสเนอร์ (2021) และ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2565) ที่กล่าวว่า เรื่องเล่าถือเป็นตัวบทในการวิเคราะห์วาทกรรม ผู้เล่าไม่ได้ใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังสร้างความหมายของเรื่องเล่าตามประสบการณ์ของตนเองและสามารถสะท้อนมโนทัศน์และอัตลักษณ์ของผู้เล่าได้

งานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงถึงประโยชน์ของกรอบการวิเคราะห์เรื่องเล่าของ ลาบอฟ เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างและกลวิธีทางภาษาที่ผู้เล่าใช้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ โดยเฉพาะในเรื่องเล่าที่ผู้เล่ามีบาดแผลในใจ เช่น การศึกษาบันทึกของนักศึกษาภาวะซึมเศร้า (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2565) และเรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่ในเรื่องเล่าในเว็บล็อก และเรื่องสั้น (Swanson et al., 2014; Iqbal et al., 2019) ขณะเดียวกัน งานวิจัยในแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ก็ชี้ให้เห็นว่าเรื่องเล่าเป็นวาทกรรมทางสังคมที่สามารถสะท้อนการปฏิบัติทางสังคมและตอกย้ำความไม่เท่าเทียม (Forchtner, 2021; Kaiser et al., 2023) เรื่องเล่าจึงเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างความหมายและมโนทัศน์ของผู้พูดที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์และความสัมพันธ์เชิงอำนาจได้ (van Dijk, 1998) เมื่อพิจารณาร่วมกับงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับถ้อยคำบูลลี่พบว่า งานวิจัยในประเทศแต่ยังขาดการศึกษาที่เชื่อมโยงระหว่างแนวคิดการวิเคราะห์เรื่องเล่ากับการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ โดยเฉพาะมุมมองของเหยื่อบูลลี่ งานวิจัยนี้จึงสนใจวิเคราะห์การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ในเว็บไซต์พันทิปตามแนวคิดเรื่องเล่าของลาบอฟและเวลตสกี (1967) และตีความอุดมการณ์ตามแนวคิดของแวน ไดจ์น (1998) เพื่อสะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการบูลลี่ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์เรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่ตามแนวคิดของ ลาบอฟ (1972)
2. ตีความอุดมการณ์ มโนทัศน์ “บูลลี่” ในมุมมองของเหยื่อตามแนวคิดของ แวนไดจน์ (1998)

แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

แนวคิดการวิเคราะห์เรื่องเล่า ลาบอฟ (1972) กล่าวถึงเรื่องเล่าว่า มนุษย์ใช้การเล่าเรื่องเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้เล่าใช้ภาษาเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ของตนเองโดยจัดเรียงเหตุการณ์ในอดีตตามมุมมองของผู้เล่า การวิเคราะห์กรอบของเรื่องเล่าแบ่งเป็น 6 กรอบได้แก่ การเปิดเรื่อง (abstract) ผู้เล่าเริ่มเรื่องโดยเกริ่นนำเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน การปูพื้นฐานของเรื่อง (orientation) ผู้เล่าบอกข้อมูลเบื้องต้นว่าเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บ้าง เหตุการณ์เป็นอย่างไร รวมถึงการกล่าวถึงบริบทของเหตุการณ์ ปมปัญหาของเหตุการณ์ (complication action) ผู้เล่าจัดเรียงความหมายของเหตุการณ์เพื่อแสดงความต่อเนื่อง และกล่าวถึงปมปัญหา การคลายปม (resolution) ผู้เล่ากล่าวถึงการจัดการกับปัญหา หรือการแก้ไขปัญห การประเมินค่า (evaluation) ผู้เล่าแสดงทัศนคติและความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ การจบเรื่องหรือปิดเรื่อง (coda) ผู้เล่าแสดงผลลัพธ์หรือการคลี่คลายสถานการณ์ว่าผลของการแก้ไขปัญหของเหตุการณ์เป็นอย่างไร

เรื่องเล่าถือเป็นวาทกรรมทางสังคมประเภทหนึ่งที่ผู้เล่าสร้างความหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องเล่าในอดีตและแสดงความรู้สึกหรือการลำดับความสำคัญที่มีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ เรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่ถือเป็นเรื่องเล่าเชิงประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกบูลลี่ นอกจากกลวิธีภาษาที่ผู้เล่าได้เรียบเรียงในเรื่องเล่าแล้ว ยังสื่อให้เห็นมโนทัศน์ของผู้เล่าได้อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแวนไดจน์ (1998) ที่กล่าวว่าวาทกรรมมิได้เป็นเพียงแค่การใช้ภาษาแต่เป็นการแสดงออกของกระบวนการทางความคิดที่เชื่อมโยงระหว่างภาษา มโนทัศน์ในสังคม และบริบททางสังคม การวิเคราะห์วาทกรรม

มุ่งทำความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม การครอบงำ ที่ถูกนำเสนอและผลิตซ้ำผ่านตัวบทโดยการเลือกใช้ภาษา งานวิจัยนี้เป็นการศึกษามโนทัศน์พฤติกรรมการบูลลี่ในสังคมไทยที่มีรากฐานจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมต่อเหยื่อบูลลี่ เรื่องเล่าเป็นการประกอบสร้างความหมายจากมุมมองของเหยื่อที่สร้างขึ้นจากการจัดเรียงความหมายในเรื่องเล่าตามที่ต้องการจะส่งสาร อาจไม่ได้นำเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมด สอดคล้องกับแนวคิดวาทกรรมที่มองว่า ภาษาไม่ได้ถ่ายทอดข้อเท็จจริงทั้งหมดแต่เป็นการคัดเลือกความหมายตามเจตนาของผู้ส่งสาร ภาษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ประกอบสร้างและผลิตซ้ำอุดมการณ์ การใช้แนวคิดนี้จะทำให้ทราบว่า ผู้เล่าเรื่องในฐานะเหยื่อบูลลี่มีมโนทัศน์การบูลลี่อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรเรื่องเล่าประสบการณ์การถูกบูลลี่ของเหยื่อในเว็บไซต์พันทิป (www.pantip.com) สาเหตุที่เลือกเพียงเว็บไซต์พันทิปเป็นพื้นที่ในการเก็บข้อมูล เนื่องจาก เว็บไซต์ดังกล่าวสามารถให้ผู้ใช้แบ่งปันเรื่องราวและแสดงความคิดเห็นได้อย่างไม่จำกัด ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเว็บไซต์ดังกล่าวจะไม่ใช่ที่นิยมเทียบเท่ากับสื่อออนไลน์แพลตฟอร์มอื่น แต่เว็บไซต์พันทิปได้รับความสนใจในวงวิชาการเพื่อเป็นข้อมูลในงานวิจัย (ชิน เขียว, 2565; ธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และปานปั้น ปลั่งเจริญศรี, 2563 และศิริวัชร กาวิละนันท์, 2562) งานวิจัยนี้จึงเลือกเว็บไซต์พันทิปเป็นพื้นที่สื่อออนไลน์ในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ข้อมูลเรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่เป็นประสบการณ์ที่ผู้เล่าเขียนลงในสื่อออนไลน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบูลลี่ในสื่อออนไลน์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรื่องเล่าบูลลี่โดยคัดเลือกข้อความเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ในระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยค้นหาคำว่า “แกล้ง” “บูลลี่” “ล้อ” ร่วมกับคำแสดงวาท “ถูก” กับ “โดน” เป็นคำร่วมในคำค้นหาด้วย เนื่องจากข้อความที่พบมีทั้งเรื่องเล่าของตนเอง เรื่องเล่า

ของผู้อื่นในคำค้นหาดังกล่าว ผู้วิจัยประยุกต์เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลในงานวิจัยของ
ชิน เเซีย (2565) เพื่อคัดเลือกข้อมูลที่ผู้เล่าคือเหยื่อการบูลลี่เท่านั้น คือ คำเรียกขาน
หรือ สรรพนามบุรุษที่ 1 ร่วมกับคำกริยา “ถูก, โดน + บูลลี่” “ถูก, โดน + แกล้ง”
“ถูก, โดน + ล้อ” กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยได้จำนวน 400 เรื่องเล่า

การวิเคราะห์ข้อมูล นำกลุ่มตัวอย่างข้อมูลมาวิเคราะห์การเล่าเรื่องตามแนวคิด
ของ ลาบอฟ (1972) ได้แก่ การเปิดเรื่อง การปูพื้นฐานของเรื่อง ปมปัญหาของเหตุการณ์
การคลายปม การประเมินค่า การจบเรื่องหรือปิดเรื่อง จากนั้นตีความอุดมการณ์ที่แฝงอยู่
ในการเล่าเรื่องของการเหยื่อการบูลลี่ตามแนวคิดของ แวน ไดจน์ (1998) โดยพิจารณา
องค์ประกอบในการเล่าเรื่อง การจัดเรียงความหมาย และใจความหลักว่าสะท้อนถึง
โน้ตทัศน์การบูลลี่ในมุมมองเหยื่อ รวมถึงอุดมการณ์ที่แฝงอยู่อย่างไร

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 หัวข้อตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ได้แก่ 1. ผลการ
วิเคราะห์เรื่องเล่าของการเหยื่อบูลลี่ตามแนวคิดของลาบอฟ (1972) และ 2. การตีความ
ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในเรื่องเล่ากับโน้ตทัศน์การบูลลี่ในมุมมองเหยื่อและ
ความคิดความเชื่อที่แฝงอยู่ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เรื่องเล่าของการเหยื่อบูลลี่

องค์ประกอบเรื่องเล่าในบทความนี้ ผู้เล่าคือเหยื่อการบูลลี่ เรื่องเล่าคือ
ประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการถูกบูลลี่ วิธีการเล่าเรื่อง คือ การเขียนข้อความเล่า
ประสบการณ์ของตนเองลงในพื้นที่สื่อออนไลน์ ผลการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของการเหยื่อ
บูลลี่ในสื่อออนไลน์จำนวน 400 เรื่องเล่า พบว่า เรื่องเล่าประสบการณ์การถูกบูลลี่มี
องค์ประกอบการเล่าเรื่องครบ 6 องค์ประกอบจำนวน 167 ข้อความคิดเป็นร้อยละ
41.76 และการเล่าเรื่องที่ไม่ปรากฏการคลายปมปัญหาจำนวน 89 ข้อความ คิดเป็น

ร้อยละ 22.25 และการเล่าเรื่องที่ไม่ปรากฏการจบเรื่อง จำนวน 72 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 18 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่และร้อยละขององค์ประกอบการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่

การเปิดเรื่อง	การปูพื้นฐานเรื่อง	ปัญหาของเหตุการณ์	การคลาญปัญหา	การประเมินค่า	การจบเรื่อง	จำนวน	ร้อยละ
✓	✓	✓	✓	✓	✓	167	41.76
✓	✓	✓	✗	✓	✓	89	22.25
✓	✓	✓	✓	✓	✗	72	18
✓	✓	✓	✗	✓	✗	54	13.5
รูปแบบอื่นๆ						18	4.4
รวม						400	

การเล่าเรื่องถือเป็นการจัดลำดับเหตุการณ์ การจัดเรียงความหมายตามประสบการณ์ของผู้เล่าจากผลการวิเคราะห์พบว่า การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ ร้อยละ 58.24 องค์ประกอบที่มักจะไม่มีปรากฏ คือการคลาญปัญหา และการจบเรื่อง บ่งชี้ว่าผู้เล่ายังไม่สามารถปิดเหตุการณ์หรือหาทางออก กับเหตุการณ์นี้ได้ ตามที่ บรอกมีเออร์ (2015) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องเล่าที่ไม่สมบูรณ์ มักพบในลักษณะของผู้เล่าที่ยังมีบาดแผลในจิตใจในเหตุการณ์นั้นอยู่ สอดคล้องกับการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ที่จัดเรียงเหตุการณ์ความหมายที่แสดงให้เห็นว่า การถ่ายทอดประสบการณ์การถูกบูลลี่ยังเป็นเหตุการณ์ที่ “ยังไม่สิ้นสุด” การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ในพื้นที่สื่อออนไลน์จึงเป็นพื้นที่การระบายความรู้สึกที่อยู่ภายในของตนเอง สอดคล้องกับ

เดเวนเคอณา และคณะ (2021) ที่กล่าวว่า พื้นที่สื่อออนไลน์เป็นพื้นที่สำหรับการระบายความรู้สึกของเหยื่อบูลลี่ได้ ด้วยเหตุผลที่ พื้นที่ออนไลน์นั้นไม่ต้องเผชิญหน้าทางสังคมทำให้ลดแรงกดดัน ไม่ต้องเปิดเผยตัวตน ผู้เล่าสามารถใช้ภาษาได้เองอย่างอิสระ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ มีประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 การเปิดเรื่อง ผู้เล่าเริ่มเรื่องโดยการนำจุดสำคัญของเหตุการณ์มาเกริ่นเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าตนกำลังเล่าเหตุการณ์อะไร รูปแบบของการเปิดเรื่องพบ 4 รูปแบบได้แก่ การเปิดเรื่องโดยการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นเหยื่อบูลลี่ การเปิดเรื่องโดยใช้จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึกของผู้เล่า และการเปิดเรื่องโดยการแจ้งวัตถุประสงค์ของผู้เล่า มีรายละเอียดดังนี้

1) การเปิดเรื่องโดยการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นเหยื่อบูลลี่ ภาษารูปภาพเป็นการเริ่มเปิดเรื่องด้วยประโยคกรรมวาจกได้แก่ “เราก็คือโดนบูลลี่” “เคยโดนบูลลี่ตอนป.2” “เคยโดนแกล้ง” “หนูโดนหนักมากค่ะ” สื่อให้เห็นว่าผู้เล่าแสดงอัตลักษณ์ของตนเองในฐานะ “ผู้ถูกระทำ” ตั้งแต่เปิดเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจบทบาทของผู้เล่าก่อนเข้าสู่รายละเอียดของเหตุการณ์

2) การเปิดเรื่องโดยใช้จุดเริ่มต้นของการเกิดเหตุการณ์ ภาษารูปภาพที่พบได้แก่ คำแสดงช่วงเวลาของเหตุการณ์เช่น “จุดเปลี่ยน” “ตอน ป.1” รวมถึงการกล่าวถึงปัจจัยที่ผู้เล่ามองว่าเป็นสาเหตุของการบูลลี่ ตัวอย่างเช่น “จุดเปลี่ยนของเราเริ่มที่เราได้สนิทกับเพื่อนที่เป็นกลุ่มหนึ่งในห้อง” “ตอนป.1 เราเป็นเด็กทั่วไปปกติทุกอย่าง” “คือเราผมค่อนข้างฟูแต่เราไผ่ผมยาวและมัดรวบตรงหางม้ามันก็ฟู” เป็นต้น

3) การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกของผู้เล่า ภาษารูปภาพที่ปรากฏได้แก่ คำกริยา รู้สึกร่วมกับความรู้สึกทางลบที่มีต่อเหตุการณ์ สื่อให้เห็นว่าผู้เล่าให้ความสำคัญกับผลกระทบทางอารมณ์มากกว่าการลำดับเหตุการณ์ เช่น “วันนี้เรารู้สึกแย่มาก ๆ เลย” “เรารู้สึกทรมานมาก ๆ ไป รร.คือเหมือนไปนรกอะ” เป็นต้น

4) การเปิดเรื่องด้วยการแจ้งวัตถุประสงค์ของผู้เล่า ให้ผู้อ่านทราบ

เจตนาของผู้เล่าว่าต้องการมีผู้รับฟัง และต้องการคำปรึกษา ตัวอย่างเช่น "เรามีเรื่อง
อยากระบายค่ะ" "สวัสดิ์ครับผม**มีเรื่องจะปรึกษาครับ**" "ทำไมดิ **อยากให้เพื่อน**เลิกล้อ
เราว่า "คำ" ซะที" เป็นต้น

ลักษณะการใช้ภาษาการเปิดเรื่องได้แก่ การใช้ประโยคกรรมวาจก การสะท้อน
ความรู้สึกของตนเอง การขอพื้นที่ระบายและการขอคำปรึกษา ผู้เล่าวางกรอบการ
สื่อสารให้ผู้อ่านได้รับรู้ว่าตนเองเป็นผู้ประสบปัญหา และแสดงเจตนาขอร้องให้ผู้อ่าน
เป็นผู้รับฟังและการให้คำแนะนำ ผู้เล่าจึงเปิดเรื่องโดยให้ตนเองเป็นผู้ถูกกระทำเพื่อให้
เสียงของตนเองได้รับฟัง

1.2 การปูพื้นฐานของเรื่อง ผู้เล่ากล่าวถึงองค์ประกอบของเหตุการณ์ที่
ถูกบুলลี้กล่าวถึงผู้กระทำ สาเหตุของการบูลลี้ การปูพื้นฐานของเรื่อง ผู้เล่าจัดเรียง
ความหมายของการถูกบูลลี้โดยกล่าวถึง สาเหตุการถูกบูลลี้ ปมการถูกบูลลี้ จากการ
สังเกตข้อมูลพบปมบูลลี้ 3 ประเด็น ได้แก่ ปมเรื่องครอบครัว บุคลิกภาพส่วนตัว
ปมเรื่องรูปลักษณ์ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 "ครอบครัวเราย้ายไปอยู่จังหวัดนึ่งทางภาคใต้ เราเป็นชาว
กทม.เต็มตัว ไม่ว่าจะพูด กิน บุคลิก การแต่งตัว เรียน รร.เอกชน แต่พอเราย้ายเราต้อง
มาเรียน รร.ประจำอำเภอ"

ตัวอย่างที่ 2 "คือหนูเป็นเด็กอีสานแท้ ๆ อีสานตั้งแต่เกิด แล้วเพิ่งสอบติด
มหาลัยในกรุงเทพฯ มาอยู่ได้ประมาณครึ่งปีแล้ว แต่ก็ยังพูดกลางไม่ค่อยชัด มีหลุดคำ
ถิ่นอีสานบ้างบางครั้ง"

ตัวอย่างที่ 3 "ด้วยความที่หน้าเราดูขมขนกว้างจากลิ่ว ด้วยความที่หน้าเราดู
ขมขนกว้างจากลิ่ว หน้าเฟะจากลิ่ว"

ตัวอย่างที่ 4 "เรามีถุงใต้ตา แบบพอมมีแล้วเหมือนตามันเหี่ยว ๆ แบบคนแก่ ๆ อ๊ะ"

การปูพื้นฐานของเรื่องผ่านสาเหตุและปมการถูกบูลลี้ที่โยงกับครอบครัว
บุคลิกภาพ และรูปลักษณ์ ผู้เล่าจัดวางความหมายของการถูกบูลลี้ว่าเป็นผลจาก

อัตลักษณ์ของตนที่แตกต่างจากบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคม อาทิ ค่านิยมด้านรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ และสถานะทางสังคม การปูพื้นฐานของเรื่องลักษณะนี้ประกอบสร้างความหมายเชิงอุดมการณ์ว่าบรรทัดฐานทางสังคมถูกทำให้เป็น “ความปกติ” ขณะเดียวกันความแตกต่างถูกนิยามว่าเป็นความไม่ปกติส่งผลให้เหยื่อบูลิถูกจัดวางให้อยู่ในสถานะที่ด้อยค่าและถูกตีตราในสังคม

1.3 ปมปัญหาของเหตุการณ์ จากการกล่าวถึงสาเหตุของการถูกบูลลี่จากกรอบการปูพื้นเรื่องแล้ว ในกรอบปมปัญหาของเหตุการณ์ ผู้เล่าได้ขยายรายละเอียดของเหตุการณ์เพื่อแสดงถึงระยะเวลาของการถูกบูลลี่ ความถี่ของการถูกบูลลี่ที่ตนเองต้องเผชิญ รวมถึงสะท้อนผลกระทบทางด้านจิตใจของเหยื่อบูลลี่ รูปภาพที่ปรากฏในการแสดงปมของเหตุการณ์ ได้แก่ คำวิเศษณ์ “บ่อย” และคำสันธาน “บ่อยจน” “จน” “จนกลายเป็น” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 “เราโดนแกล้งโดนหลอกบ่อย ค่อนข้างชื้อบื้อทำให้คนอื่นเขาคิดว่าเราไม่คิดอะไรอะค่ะ”

ตัวอย่างที่ 6 “เลยโดนเรียกว่าคางคกมาตลอด เรียกบ่อยจนไม่เรียกชื่อกันแล้ว”

ตัวอย่างที่ 7 “แล้วที่หนักที่สุดก็คือชอบเอาคำว่า ‘เกย์’ มาบวกกับ ‘เขมร’ กลายเป็น ‘เกย์เขมร’ ตลอด”

ตัวอย่างที่ 8 “ถูกเพื่อน ๆ ล้อเรื่องหน้าผากเลิกหัวล้านอยู่เป็นประจำจนกลายเป็นปมด้อย”

ตัวอย่างที่ 9 “จนหนักเข้า ๆ มันก็เริ่มหาเรื่องแกล้งผมแรงขึ้นทั้งตบหัว ช่มชู่เอาเงิน ใช้ทำนั่นทำนี่สารพัด”

ตัวอย่างที่ 10 “จนเราไม่มีความมั่นใจในตนเองเลยคะ”

ตัวอย่างที่ 11 “จนเราเพลไม่รู้ว่าเพลยังไงแล้ว”

ข้อความที่ปรากฏในกรอบปมปัญหาของเหตุการณ์ พบคำแสดงความถี่ที่ปรากฏเหตุการณ์ถูกบูลลี่ซ้ำ ๆ และคำสันธานที่แสดงถึงผลของเหตุการณ์ถูกบูลลี่ ผู้เล่า

ประกอบสร้างความหมายที่สื่อให้เห็นว่าการบุลลีถูกสร้างให้เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงไม่ได้ในชีวิตของผู้ถูกระทำ รวมถึงการจัดวางเหตุการณ์ในรูปแบบเชิงเหตุและผลดังกล่าวทำให้การถูกบุลลีถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ เสียของผู้เล่าถูกจัดวางในฐานะผู้รับรู้การบุลลีว่าเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำในชีวิต ซึ่งตอกย้ำสถานะของผู้เล่าในฐานะผู้ถูกระทำที่ต้องเผชิญและดำรงอยู่ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว

1.4 การคลาปม ผู้เล่ากล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหา หรือการหาทางออกของเหตุการณ์ กรอบการคลาปมที่พบในการเล่าเรื่องของเหยื่อบุลลี พบว่า การใช้รูปภาพที่แสดงถึงความพยายามที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นประโยคที่แสดงคำเชื่อมที่ขัดแย้ง “แต่” “ถ้า...ไม่” “ต้อง” เช่น

ตัวอย่างที่ 12 “เราไม่ชอบสิ่งเหล่านี้มาก ๆ เลย แต่ต้องยิ้มและทำตัวว่าเราโอเค”

ตัวอย่างที่ 13 “เราพยายามเปิดใจกินอาหารไทยที่เราไม่ชอบแต่มันก็ไม่ถูกปากเราอยู่ดี”

ตัวอย่างที่ 14 “โดนทักตัวเราเองก็จะไม่มั่นใจต้องรีบทำทุกทางเพื่อให้รู้สึกว่ามีกลิ่นตัวแล้ว”

ตัวอย่างที่ 15 “ถ้าเราเลือกเกิดได้เราคงไม่เกิดมาหน้าตาซีห่วยแบบนี้หรอก เราเหนื่อยเราท้อไปหมดแล้ว”

ดังตัวอย่างสื่อให้เห็นถึงการแก้ปัญหาที่ขัดกับอัตลักษณ์ของผู้เล่า

การใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง เช่น “แต่” “ถ้า...ไม่” และ “ต้อง” สะท้อนการแก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เล่าเป็นกระบวนการต่อรองระหว่างอัตลักษณ์ของตนกับเงื่อนไขทางสังคม การคลาปมสื่อให้เห็นว่าผู้เล่าจัดวางตนเองเป็น “ผู้ทำตามกติกา” ผ่านความพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม

1.5 การประเมินค่า ผู้เล่าประเมินความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์จากข้อมูลในกรอบการคลาปมปัญหาสื่อให้เห็นว่า ผู้เล่าพยายามปรับตัว ปรับพฤติกรรม

เพื่อให้ตามบรรทัดฐานทางสังคมทั้งที่ความรู้สึกภายในมีความขัดแย้งอยู่ จะเห็นได้จาก คำเชื่อม “แต่” การจัดเรียงความหมายในกรอบการประเมินค่าจึงเป็นส่วนที่สะท้อน ความรู้สึกของผู้เล่ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รูปภาษาที่ปรากฏในการประเมินค่าสื่อให้เห็น การแสดงความรู้สึกด้านลบของผู้เล่าได้แก่ ความรู้สึกไม่มั่นใจในการใช้ชีวิต ความรู้สึกทางลบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 16 “มีแต่คำพูดของเพื่อนมันวนเวียนอยู่ในหัว ทำให้เราท้อ มาก”

ตัวอย่างที่ 17 “ทำให้เราไม่กล้าทำอะไร ไม่กล้าร่วมกิจกรรม... ความมั่นใจหายไป”

ตัวอย่างที่ 18 “ไม่ชอบให้คนอื่นมองเราด้วยสายตาแปลก ๆ เพียงเพราะเราขี้ใหญ่”

ตัวอย่างที่ 19 “เราเจ็บ เจ็บปวด ... เขาไม่เห็นเราเป็นคน ... ทุกวันเรา ร้องไห้ ... ทำไมหลายคนถึงเกลียดเรา”

การจัดเรียงความหมายในกรอบการประเมินค่าสะท้อนเสียงและทัศนคติ ของผู้เล่าที่มีต่อเหตุการณ์ รูปภาษาที่ใช้แสดงให้เห็นความรู้สึกด้านลบ เช่น ความไม่ มั่นใจ ความรู้สึกด้อยค่า และความเจ็บปวดทางอารมณ์ ผู้เล่าจัดวางตนเองอยู่ในฐานะ ผู้ที่รับรู้และซึมซับผลกระทบของบรรทัดฐานทางสังคมผ่านการให้คุณค่าต่อตนเองในเชิงลบ

1.6 การจบเรื่อง เป็นส่วนสุดท้ายของเรื่องเล่าที่กล่าวถึงบทสรุปหรือผลลัพธ์ ของเหตุการณ์ ผลวิจัยพบว่า การจบเรื่องไม่ได้ทำหน้าที่ปิดเหตุการณ์หรือหาทางออก แต่เป็นการตอกย้ำสภาวะทางอารมณ์ของผู้เล่าที่ไม่สามารถจัดการกับการถูกบูลลี่ได้ เสียงของผู้เล่าวางบทบาทเป็น ผู้ยอมรับ สังเกตจากรูปภาษา เช่น “ช่วงมันเอะเนอะ สักวันกฎแห่งกรรมก็จะลงโทษ คนพวกนั้นเอง ” หรือการต่อรองทางความหมาย โดยจัดวางผู้กระทำให้อยู่ในสถานะเดียวกับตนเอง ตัวอย่างเช่น “สักวันเราจะทำให้เขา เป็นทุกข์บ้าง เหมือนที่เขาเคยทำกับเรา ” “ฝากถึงคนที่ชอบบูลลี่คนอื่นด้วย คนที่เเก ไปบูลลี่ไปพูดอะไรที่ทำให้เขาเสียความมั่นใจอะเคยคิดไหมว่าเขาจะรู้สึกยังไงเขาก็คน เหมือนกันถ้าแกโดนบ้างอ๊ะแกจะรู้สึกยังไง?” การจบเรื่องในลักษณะนี้สะท้อนอุดมการณ์

ที่ผลึกความอยู่ดีธรรมไปสู่การเยียวยาทางอารมณ์มากกว่าการทำลายบรรทัดฐานทางสังคมที่เอื้อให้การบูลลี่ดำรงอยู่

จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าเหยื่อบูลลี่ สะท้อนให้เห็นเสียงของผู้เล่าในแต่ละกรอบการเล่าเรื่องดังนี้

การเปิดเรื่อง	ผู้เล่า คือ ผู้ถูกระทำ
การปูพื้นเรื่อง	ผู้เล่า คือ ผู้ที่มีความต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม
ปมปัญหาของเหตุการณ์	ผู้เล่า คือ ผู้ถูกระทำในการบูลลี่อย่างซ้ำๆ
การคลายปม	ผู้เล่า คือ ผู้ทำตามกติกา
การประเมินค่า	ผู้เล่า คือ ผู้รับรู้และซึมซับผลกระทบของความต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม
การจบเรื่อง	ผู้เล่า คือ ผู้ยอมรับ

การจัดวางบทบาทของผู้เล่าในแต่ละกรอบของการเล่าเรื่อง สื่อให้เห็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของเหยื่อบูลลี่จากการเป็น “ผู้ถูกระทำ” ไปสู่การเป็น “ผู้ยอมรับ” ภายใต้บรรทัดฐานทางสังคมที่ครอบงำ การเปลี่ยนผ่านของบทบาทดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงกลยุทธ์ทางการเล่าเรื่อง แต่สะท้อนอุดมการณ์ที่ทำให้การบูลลี่ถูกทำให้เป็นประสบการณ์ที่ต้องปรับตัว ยอมรับ มากกว่าการตั้งคำถามหรือการแก้ไข ปัญหา เมื่อพิจารณาตามกรอบการเล่าเรื่อง การเปิดเรื่อง ผู้เล่าเลือกนำเสนอตนเองในฐานะผู้ถูกระทำเพื่อเปิดพื้นที่ให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ รวมถึงมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับฟังหรือผู้ให้คำแนะนำ ต่อมาในกรอบปูพื้นเรื่อง ผู้เล่ากล่าวถึงความแตกต่างของตนจากบรรทัดฐานทางสังคมเป็นสาเหตุของการถูกบูลลี่ สำหรับช่วงปมปัญหาของเหตุการณ์ การเน้นย้ำความต่อเนื่องและการเกิดซ้ำของการบูลลี่ทำให้ผู้เล่าถูกทำให้ปรากฏในฐานะบุคคลที่เปราะบางที่เผชิญพฤติกรรมบูลลี่จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้ว่า กรอบปูพื้นเรื่องและกรอบปมปัญหา

ของเหตุการณ์ ผู้เล่าจัดวางบทบาทของตนเองที่ตอกย้ำโน้ตทัศน์การบูลลี่คือ ความ(ไม่)ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญ

สำหรับกรอบการคลาเยม ผู้เล่าเสนอแนวทางการรับมือผ่านการปรับตัวและการปฏิบัติตามกติกาทางสังคม ซึ่งเป็นการต่อรองเชิงอำนาจในลักษณะที่ไม่ทำทาบบรรทัดฐานเดิม สำหรับกรอบการประเมินค่า ผู้เล่าจัดวางบทบาทของตนเองเป็น “ผู้รับรู้” โดยการแสดงความรู้สึกของตนเองจากผลของการถูกบูลลี่ และการปิดเรื่อง ผู้เล่าถูกจัดวางในสถานะของ “ผู้ยอมรับ เช่น การยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือการคาดหวังให้ผู้กระทำได้เผชิญประสบการณ์เดียวกันเพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกของเหยื่อ

จากผลการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่และการตีความอุดมการณ์มโนทัศน์ “บูลลี่” ผู้เล่าพยายามหาทางออกโดยการปรับตัวเองให้เข้ากับบรรทัดฐานทางสังคม ที่สุดท้ายแล้วผู้เล่ายังมองว่าตนเองคือความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคมที่ต้องยอมรับและอยู่กับพฤติกรรมการบูลลี่ต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในเรื่องเล่าและมโนทัศน์ “บูลลี่” ในมุมมองเหยื่อ

การตีความมโนทัศน์ “บูลลี่” ในมุมมองเหยื่อผ่านเรื่องเล่า สังเกตอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ภายใต้ภาษา การจัดเรียงความหมายประสบการณ์การถูกบูลลี่ ตามกรอบการวิเคราะห์อุดมการณ์ของ van Dijk (1998) ผลการตีความมโนทัศน์ “บูลลี่” มีดังนี้

การบูลลี่ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือหลายคนกระทำพฤติกรรมเชิงลบต่อผู้อื่นซ้ำ ๆ อย่างมีเจตนา การบูลลี่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ พฤติกรรมเชิงลบที่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น การกระทำนั้นเป็นการกระทำแบบต่อเนื่องและความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีความไม่สมดุลทางอำนาจ (Olweus, 1993) การวิเคราะห์เรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่สะท้อนถึงพฤติกรรมการบูลลี่ภายในโรงเรียน ที่ทำงาน และครอบครัว รูปแบบการบูลลี่ที่ปรากฏในการเล่าเรื่องมากที่สุด คือ การบูลลี่ทางวาจา การล้อเลียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ (2562) ที่กล่าวถึงรูปแบบการบูลลี่ว่า บูลลี่ที่พบมากที่สุดในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย คือ การบูลลี่ทางสังคมและทางวาจา

เมื่อพิจารณาตามกรอบการเล่าเรื่อง สะท้อนมโนทัศน์ “บุลลี” ได้คือ บุลลี คือ ความ(ไม่)ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญ และ บุลลี คือ ความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการเล่าเรื่องและมโนทัศน์การบุลลี ได้ดังนี้

2.1 บุลลี : ความ(ไม่)ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญ

เมื่อพิจารณาตามกรอบการเล่าเรื่อง ผู้เล่าเปิดเรื่องด้วยการจัดวางตนเองในฐานะเหยื่อการบุลลี และอธิบายจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์จากชีวิตประจำวันที่เคยเป็นปกติ ก่อนจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ประสบการณ์การถูกบุลลีอย่างต่อเนื่อง การจัดเรียงความหมายดังกล่าวสะท้อนการประกอบสร้างเหตุการณ์ที่ทำให้การบุลลีถูกมองว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิตผู้เล่า สำหรับกรอบปมปัญหาของเหตุการณ์ การเน้นระยะเวลาและความถี่ของการถูกบุลลีทำให้การกระทำดังกล่าวถูกทำให้เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำและยืดเยื้อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแวนไดเจนในเรื่องการทำให้ความรุนแรงกลายเป็นเรื่องปกติผ่านวาทกรรม ส่งผลให้ชีวิตของเหยื่อถูกนิยามว่าแตกต่างจาก “ความปกติ” เดิม

กรอบการคลายปมและการประเมินค่า ผู้เล่าเสนอการจัดการปัญหาผ่านการปรับตัว ความอดทน และการทำใจยอมรับ การประเมินค่าเช่นนี้สะท้อนกระบวนการทำให้อุดมการณ์ทางสังคมถูกทำให้เป็นส่วนหนึ่งของความคิดระดับบุคคล โดยผู้เล่าหันกลับมาประเมินและจัดการผลกระทบของการบุลลีในระดับตนเอง มากกว่าการตั้งคำถามต่อเงื่อนไขทางสังคม และกรอบการปิดเรื่อง ผู้เล่าวางบทบาทตนเองในการยอมรับว่าการบุลลียังคงดำรงอยู่ และตนต้องรับมือกับผลกระทบทางจิตใจต่อไป การปิดเรื่องของเหยื่อบุลลีตอกย้ำมโนทัศน์ว่า “การบุลลี” เป็นความ(ไม่)ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญ และสะท้อนอุดมการณ์ที่ทำให้พฤติกรรมการถูกบุลลีถูกจัดการในระดับประสบการณ์ส่วนบุคคล มากกว่าการเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม

2.2 บุลลี: ความแตกต่างทางสังคม

มโนทัศน์การบูลลี่ถูกประกอบสร้างผ่านอุดมการณ์ความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม ผู้เล่าใช้การเปิดเรื่องและการปูพื้นฐานด้วยการกล่าวถึงภูมิหลังของตนเอง เช่น ครอบครัว รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ น้ำหนัก และบุคลิกภาพ โดยจัดวางลักษณะเหล่านี้เป็นสาเหตุของการถูกบูลลี่ เสียงของผู้เล่าจึงปรากฏในฐานะผู้ที่รับรู้ว่าตนเอง “ต่าง” จากสิ่งที่สังคมกำหนดว่าเป็นความปกติ การจัดเรียงความหมายดังกล่าวสะท้อนกระบวนการแบ่งแยกเชิงบรรทัดฐานที่เชื่อมความแตกต่างเข้ากับการตัดสินคุณค่าการบูลลี่และการล้อเลียนทำหน้าที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์นี้ผ่านการใช้อัยยาคำลดทอนคุณค่าสอดคล้องกับปมปัญหาของเหตุการณ์ที่เหยื่อกล่าวถึงการถูกบูลลี่ซ้ำ ๆ เป็นระยะเวลายาวนาน ในกรอบการคลายปม ผู้เล่าเลือกจัดวางการยอมรับและพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม กรอบปมปัญหาของเหตุการณ์และกรอบการคลายปมสื่อให้เห็นว่า เหยื่อบูลลี่ไม่เพียงอดทนต่อการบูลลี่ แต่ยังรับรู้ถึงความคาดหวังให้ปรับตัวเข้ากับบรรทัดฐานทางสังคม ทำให้การบูลลี่ถูกทำให้เป็นประสบการณ์ที่เหยื่อต้องจัดการด้วยตนเองภายใต้กรอบความแตกต่างทางสังคม

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์กรอบการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ตามแนวคิดของลาบอฟ (1972) และตีความอุดมการณ์ตามแนวคิดของแวน ไดจน์ (1998) ผลการวิเคราะห์เรื่องเล่าจำนวน 400 ข้อความพบว่า การเล่าเรื่องมีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ถึงร้อยละ 58.24 องค์ประกอบ ที่ไม่ปรากฏในการเล่าเรื่องได้แก่ การคลายปม และ การจบเรื่อง เป็นการแสดงลักษณะ ของการเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ เหตุการณ์การบูลลี่ยังคงดำเนินต่อไป การกำหนดบทบาทของผู้เล่าในแต่ละช่วงของโครงสร้างการเล่าเรื่องชี้ให้เห็นการสร้างอัตลักษณ์เหยื่อบูลลี่ ซึ่งค่อย ๆ เคลื่อนจากสถานะของ “ผู้ถูกระทำ” ไปสู่การเป็น “ผู้ยอมรับ”

อย่างไรก็ตาม การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่ในงานวิจัยนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของมุมมองของเหยื่อบูลลี่ที่ได้เล่าเรื่องราวของตนเองในประเด็นที่ตนเองต้องการจะสื่อสารออกไป อาจจะไม่ใช่ว่าข้อเท็จจริงของเหตุการณ์หรือเหตุการณ์การถูกบูลลี่ทั้งหมด การเล่าเรื่องของเหยื่อบูลลี่เป็นการประกอบสร้างความจริงจากมุมมองของแต่ละบุคคล เรื่องเล่าของเหยื่อบูลลี่ในงานวิจัยนี้สะท้อนมโนทัศน์ “บูลลี่ คือ ความ(ไม่)ปกติที่เหยื่อต้องเผชิญ” และ “บูลลี่ คือ ความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม” สอดคล้องกับโฟรสเตอร์ (2021) ที่เสนอว่า การเล่าเรื่องถือเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ประเภทหนึ่ง การบูลลี่เกิดจากการผลิตซ้ำเรื่องความแตกต่างตามบรรทัดฐานทางสังคม การใช้ถ้อยคำบูลลี่ซ้ำ ๆ และการเน้นความถี่ของการถูกรังแกและ การลดคุณค่าของเหยื่อจนทำให้การบูลลี่กลายเป็น “ความปกติ” ในชีวิตประจำวันของเหยื่อ นอกจากการถ่ายทอดความรู้สึกเจ็บปวด อดทนกับการถูกบูลลี่ที่ผู้เล่ายอมรับกับสถานะ “เหยื่อ” กับความพยายามหาทางออกผ่านการตั้งคำถาม การขอคำแนะนำ ในส่วนการปิดเรื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไควเซอร์ และคณะ (2023) ถ้อยคำบูลลี่เป็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ผ่านภาษา เช่น การใช้ถ้อยคำแสดงความแตกต่างและลดคุณค่าของบุคคล การบูลลี่ไม่ได้ถูกถ่ายทอดเพียงในฐานะประสบการณ์ความรุนแรงของปัจเจก หากแต่ถูกผลิตซ้ำและทำให้ชอบธรรม ผ่านกลไกทางภาษาในการเล่าเรื่องซึ่งตอกย้ำอุดมการณ์ความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคมอย่างเป็นระบบ การที่เหยื่อจำนวนมากเสนอ “การอดทน การปรับตัว และการทำใจ” เป็นทางออก สะท้อนว่าภาษาในการเล่าเรื่องทำหน้าที่จัดวางความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาไว้ที่เหยื่อ มากกว่าการตั้งคำถามต่อบรรทัดฐานและโครงสร้างทางสังคมที่สร้างความไม่ปกติขึ้นมา งานวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า การยอมรับของเหยื่อไม่ใช่การเลือกหรือเต็มใจที่จะยอมรับ แต่เป็นผลของอุดมการณ์ที่ถูกฝังแน่นและดำรงอยู่ผ่านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน บทความนี้มี

ประโยชน์ในด้านการศึกษา การแนะแนวที่ควรสร้างพื้นที่ให้เหยื่อเล่าเรื่องราวของตนเองและนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาการบูลลี่ในระดับเชิงสังคม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จันทิมา อังคพณิกิจ. 2565. “วงจรชีวิตบ.ร.ม.(บ้าน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย): การวิเคราะห์เรื่องเล่าของนักศึกษาชิมเศร้า.” *The New Viridian Journal of Arts, Humanities and Social Sciences* 2(1): 44-59.
- ชินดนัย ศิริสมฤทัย. 2560. “การรับรู้ ทศนคติ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*.
- ชิน เที่ย. 2565. “ภาพตัวแทนผู้ป่วยโรคไตวายในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขตอีสาน* 3(1): 20-28.
- ธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา และปานปั้น ปลั่งเจริญศรี. 2563. “[ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรู] : การศึกษาอุปลักษณะเชิงโน้ตทัศน์ของคนไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน.” *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม* 9(1): 1-37.
- ณัฐกานต์ จันทศิริพุทธ. 2560. “ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์กับการเผชิญปัญหาของเหยื่อ: อิทธิพลส่งผ่านของการประเมินทางปัญญาโดยมีความเป็นนิรนามของผู้กระทำเป็นตัวแปรกำกับ.” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ณัฐรัชต์ สาเมาะ, พิมพวัลย์ บุญมงคล, ดีโหมะ โอหยันเนิน, รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และโรมัส กวาดามูช. 2557. “การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์.” *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา* 6(1): 351-364.
- ปัทมา เหมือนสมัย และณัฐพร พานโพธิ์ทอง. 2568. “ถ้อยคำบูลลี่: ความหมายตามการ

รับรู้ของผู้พูดภาษาไทยรุ่นอายุวัย(Y) และซี(Z).” **วารสารมนุษยศาสตร์
วิชาการ** 32(1): 110–132.

ประภัสสร สิริรักษ์, อำนาจ ปักษาสุข, และ อนุชิต ตุ่มณีจินดา. 2568. “กลวิธีความไม่
สุภาพในข้อความกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์ภาษาไทย.” **วารสารศิลป
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์** 25(1): 54–83.

ภัทรจรัส บำรุงพงษ์. 2562. “การกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษานิสิตที่มีความ
ต้องการพิเศษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษาและ
งานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวัสรุ์ กาวิละนันท์. 2562. “ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทน
ทัวริงจินในเว็บไซต์พันทิป: การศึกษาตามแนวทฤษฎีการวิพากษ์.”
วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 41(2): 23-44.

ศิริวัสรุ์ กาวิละนันท์. 2564. “ถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กกรณี
ข่าวรักสามเส้าในวงการบันเทิงกับการระรานทางไซเบอร์: การศึกษาตามแนววจน
ปฏิบัติศาสตร์.” **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** 18(1): 103–116.

ภาษาต่างประเทศ

Brockmeier, J. 2015. **Beyond the Archive: Memory, Narrative, and the
Autobiographical Process**. Berlin: Institut für Qualitative
Forschung. Retrieved December 17, 2025, from <https://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/2613>.

Dhungana, S. K., Mishra, N., Kuffour, A., and Young, L. 2021.
**Bullying discourse on Twitter: An examination of bully-
related tweets using supervised machine Learning.**

- Amsterdam: Elsevier. Retrieved December 17, 2025, from <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106735>.
- Forchtner, B. 2021. **Introducing Narrative in Critical discourse Studies**. London: Routledge. Retrieved December 17, 2025, from <https://doi.org/10.1080/17405904.2021.1912423>.
- Iqbal, L., Ullah, I. and Shah, F. (2019). Labovian Model and analysis of the Bully as Representation of the USA. **Global Regional Review**, 6(2): 78-84. Retrieved December 17, 2025, [http://dx.doi.org/10.31703/grr.2019\(IV-II\).09](http://dx.doi.org/10.31703/grr.2019(IV-II).09)
- Johnstone, B.(2001). **Discourse analysis and narrative**. In D. Schiffrin, D. Tannen & H. Hamilton (Eds.), **The Handbook of Discourse Analysis**. Oxford: Blackwell.
- Labov, W. (1972). **Language in the Inner City**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Labov, W., & Waletzky, J. (1967). **Narrative analysis: Oral versions of personal experience**. In J. Helm (Ed.). **Essays on the verbal and visual arts**. Seattle: University of Washington Press.
- Martin, J.R. & Rose, D. (2007). **Working with Discourse: Meaning beyond the clause (2nd ed.)** New York: Continuum.
- Olweus, D. (1993). **Bullying at school: What we know and what we can do**. Blackwell Publishing. Rigby.
- Qaiser, Q., Khan, M. A., & Hassan, S. (2023). A Critical Analysis of Power Dynamics in Bullying Discourse of the Film Bully. **Journal of Policy Research**, 10(2), 136–143. <https://doi.org/10.61506/02.00214>
- Swanson, R., Thomas, R., Corcoran, T. & Walker, M.A. (2014). Identifying

Narrative Clause Types in Personal Stories. **Proceedings of the
SIGDIAL 2014 Conference**, 171-180.

Van Dijk, & T., A. (1998). **Ideology. A multidisciplinary approach**. London: Sage.